

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва

Кафедра менеджменту і адміністрування

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор
Р. ШЕЛУДЬКО

ОР

2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕРИТОРІАЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ

Галузь знань – 28 «Публічне управління та адміністрування»

Спеціальність – 281 «Публічне управління та адміністрування»

Освітньо-професійна програма – «Публічне управління та
адміністрування»

Спеціалізація – --

Факультет – менеджменту і економіки

Харків – 2020

Робоча програма дисципліни «Територіальне управління» для здобувачів другого (магістерського) рівня освіти галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» освітньо-професійної програми «Публічне управління та адміністрування»

« 26 » серпня 2020 р. 20 с.

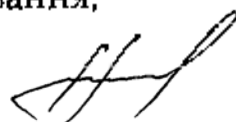
Розробник: Гуторова Олена Олександрівна, канд. екон. наук,
доцент, професор університету

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри менеджменту і адміністрування.

Протокол від « 26 » серпня 2020 р. № 1.

Завідувач кафедри менеджменту і адміністрування,
професор

« 26 » серпня 2020 року

 О. ГУТОРОВ

Схвалено навчально-методичною комісією факультету менеджменту і економіки.

Протокол від « 27 » серпня 2020 р. № 2.

Голова навчально-методичної комісії
факультету менеджменту і економіки,
к.е.н., доцент

Ю. ФЕЛІМОНОВ

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній рівень підготовки	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 28 «Публічне управління та адміністрування»	Обов’язкова	
Модулів – 3	Спеціальність: 281 «Публічне управління та адміністрування» Освітньо-професійна програма – «Публічне управління та адміністрування»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Самостійна робота; у т.ч. індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ)		Семестр	
Загальна кількість годин – 150			
		2-й	2-й
	Лекції		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – самостійної роботи здобувача –	Освітній рівень: другий (магістерський)	24 год.	10
		Практичні, семінарські	
		24 год.	10
		Лабораторні	
		–	–
		Самостійна робота	
		102 год.	130
	Вид контролю: іспит		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Територіальне управління» посідає важливе місце у навчальному процесі, оскільки надає методологічні, методичні знання, допомагає сформувати професійні компетентності щодо аналізу, оцінки і розробки заходів у сфері територіального управління в Україні.

Метою навчальної дисципліни «Територіальне управління» є формування у студентів професійних компетентностей щодо розподілу влади між різними рівнями та підвищення ефективності управління територіями в Україні умовах реформ.

Предметом навчальної дисципліни є засвоєння фундаментальних і прикладних засад територіального управління господарськими процесами та механізмів реалізації соціально-економічної політики держави в умовах реформ.

Завданнями навчальної дисципліни є такі: сформувати компетентності щодо використання сучасних підходів для аналізу ефективності територіального управління, а також реалізації регіональної соціально-економічної політики; навчити обґрунтовувати оптимальні шляхи реформування регіонального управління та місцевого самоврядування у загальній системі державного управління; навчити розробляти пропозиції з реформування адміністративно-територіального устрою із здійсненням прогностичної оцінки наслідків їх впровадження; сформувати здатності аналізувати процеси розвитку місцевого самоврядування та його елементів, шляхи та методи удосконалення структури органів місцевого самоврядування; навчити застосовувати сучасні методи дослідження систем управління та діяльності регіональних органів державної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, алгоритми оцінки їх діяльності.

У результаті вивчення дисципліни здобувач повинен оволодіти знаннями й навичками професійної діяльності менеджера в сфері управління персоналом, а саме:

повинен знати:

сутність, принципи, об'єкт, суб'єкт й інструменти територіального управління у країні;

- методології дослідження й удосконалення процесів управління територіями на макро- і мезорівнях;

- сутність і основні складові механізму регіональної економічної політики у країні;

- основні критерії ефективної реалізації окремих видів регіональної політики;

- методологічні основи формування та розвитку АТУ в Україні та інших країнах світу;

- мати розуміння концепції реформування АТУ в Україні;

- систему економіко-математичних методів для побудови прогнозів реформування АТУ в Україні;
 - нормативно-правові основи становлення та розвитку МС в Україні;
 - алгоритм аналізу діяльності регіональних органів влади;
 - нормативно-правові основи функціонування органів влади в Україні;
- сучасні методи дослідження діяльності органів державної влади й органів МС в умовах змін;
- основні етапи проведення моніторингу результативності та ефективності управління територіями органами влади на макро- і мезорівнях.

повинен уміти:

- використовувати загальнонаукові та конкретно наукові методи для дослідження механізму територіального управління соціально-економічними процесами у країні;
- обґрунтовувати критерії для оцінювання наслідків прийнятих управлінських рішень щодо реалізації тієї чи іншої регіональної політики у країні;
- розробляти пропозиції з реформування АТУ на основі здійснення прогнозової оцінки наслідків їх впровадження в Україні;
- обґрунтовувати оптимальні шляхи реформування системи регіонального управління і МС у загальній системі державного управління;
- застосовувати сучасні методи дослідження систем управління і діяльності регіональних органів державної виконавчої влади та органів МС в умовах змін;
- здійснювати моніторинг результативності та ефективності управління територіями в Україні органами влади на державному та регіональному рівнях.

Вивчення дисципліни "Територіальне управління в Україні в умовах реформ" сприятиме підвищенню рівня загальноекономічної підготовки студентів, формуванню у них компетентностей щодо науково-аналітичного опрацювання проблем у сфері територіального управління в Україні.

Перелік компетентностей:

Інтегральна компетентність – здатність розв’язувати складні задачі і проблеми у галузі професійної діяльності з публічного управління та адміністрування із поглибленим рівнем знань та вмінь інноваційного характеру.

Загальні компетентності:

1. Вміння аналітичної, експериментальної та асоціативної творчої роботи в генеруванні принципово нових проектних ідей.
2. Креативність, здатність до системного мислення.
3. Здатність виконувати роботу в команді, включаючи здатність взаємодії із колегами та виконання обов’язкової роботи в установлені терміни.
4. Здатність встановлювати ділові відносини з керівниками партнерських компаній на основі визначення зон спільних інтересів та

формування ділової довіри; аргументовано проводити переговори із використанням сучасних інформаційно- комунікаційних технологій та відповідної ділової мови у тому числі іноземної.

5. Вміння надавати професійну консультацію, спілкуватися із нефахівцями, вести розмову, бути красномовним, виразно, переконливо доносити свої ідеї, акцентувати увагу на конкурентних перевагах власного бізнесу, переконливо рекламувати свої бізнес-проекти.

6. Дотримання моральних принципів в управлінні організацією та взаємодії з партнерами, усвідомлення соціальної відповідальності бізнесу.

7. Здатність до безперервного самостійного навчання, освоєння нових знань, оволодіння та обмін передовим досвідом

Фахові (спеціальні) компетентності:

1. Здатність організовувати діяльність органів публічного управління та організацій різних форм власності.

2. Здатність організовувати та розробляти заходи щодо впровадження електронного урядування в різних сферах публічного управління та адміністрування.

3. Здатність визначати показники сталого розвитку на загальнодержавному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях.

4. Здатність представляти органи публічного управління та налагоджувати ефективні комунікації.

5. Здатність здійснювати професійну діяльність з урахуванням потреб забезпечення національної безпеки України.

6. Здатність самостійно готувати нормативно-правові акти, аналітичні довідки, пропозиції, доповіді.

7. Здатність надавати експертну оцінку нормативно-правовим актам на різних рівнях публічного управління та адміністрування.

8. Здатність забезпечувати належний рівень якості управлінських продуктів, послуг чи процесів.

9. Здатність організувати систему е-документообігу в організації.

10. Здатність організовувати інформаційно-аналітичне забезпечення управлінських процесів із використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій.

Міждисциплінарні зв'язки. Навчальна дисципліна «Територіальне управління» посідає важливе місце у навчальному процесі, оскільки надає методологічні, методичні знання, допомагає сформувати професійні компетентності щодо аналізу, оцінки і розробки заходів у сфері територіального управління в Україні.

Курс «Територіальне управління» пов'язаний з такими дисциплінами, як основи менеджменту, економіка підприємства, комерційна діяльність підприємства, менеджмент виробничої діяльності, маркетинг, менеджмент персоналу, планування, аналіз господарської діяльності, фінансовий менеджмент тощо.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Розподіл влади між різними рівнями

Тема 1. Територіальна організація влади в Україні та територіальне управління

Предмет, об'єкти та суб'єкти територіального управління. Принципи територіального управління в Україні. Співвідношення змісту понять “державна територія” і “територія адміністративно-територіальної одиниці”. Співвідношення змісту понять “адміністративно-територіальний поділ” і “адміністративно-територіальний устрій”. Засади (принципи) адміністративно-територіального устрою. Адміністративно-територіальні одиниці: поняття та види. Правове регулювання статусу адміністративно-територіальних одиниць України. Актуальні проблеми організації територіального управління в Україні.

Тема 2. Державна регіональна політика в Україні

Сутність, мета та основні завдання регіональної економічної політики. Державна регіональна політика як складова регіональної економічної політики держави. Принципи державної регіональної економічної політики. Форми та методи реалізації державного управління соціально-економічними процесами у регіоні. Інституційне забезпечення державної регіональної політики: стан, проблеми та перспективи. Формування та вдосконалення національної системи управління територіями.

Тема 3. Реформування адміністративно-територіального устрою

Методологічні засади реформування адміністративно-територіального устрою держави. Економічне районування України. Стан та проблеми сучасного адміністративно-територіального устрою України. Концептуальні засади адміністративно-територіальної реформи.

Тема 4. Сучасні тенденції та проблеми розвитку регіонів України

Динаміка процесів демовідтворення та міграційна активність населення регіонів України. Стан та ризики розвитку економіки регіонів України. Особливості формування та використання фінансово-кредитного потенціалу регіонів. Урбанізаційні процеси в системі просторового розвитку.

Тема 5. Розвиток сільських територій

Соціально-демографічні процеси та поселенська мережа. Умови та особливості формування людського потенціалу. Екологічна складова розвитку сільських територій. Економічне підґрунтя розвитку сільських територій. Сучасні тенденції та особливості функціонування ринку праці.

Тема 6. Стратегічні пріоритети модернізації регіональної політики та територіального розвитку в Україні

Еволюційні засади та пріоритетні орієнтири сучасної регіональної політики України. Напрями модернізації регіональної політики та шляхи вирішення проблем територіального розвитку. Концептуально-інституційні засади удосконалення адміністративно-територіального устрою України.

Змістовний модуль 2.

Підвищення ефективності управління територіями

Тема 7. Інституціональні засади місцевого самоврядування в Україні

Конституційно-правові засади місцевого самоврядування в Україні. Місцеве самоврядування як форма партисипативної демократії: правові основи та досвід міст України. Розробка та реалізація нормативних документів в органах місцевого самоврядування. Форми та принципи участі громадськості у місцевому самоврядуванні. Децентралізація та деконцентрація владних повноважень як чинник розвитку місцевого самоврядування. Проблеми забезпечення самостійності територіальних громад у вирішенні питань місцевого значення. Механізми впливу самоврядування на соціально-економічний розвиток регіону (території). Механізми державного контролю та особливості захисту інституційних прав органів місцевого самоврядування. Роль місцевого самоврядування в забезпеченні соціально-економічного розвитку територій. Зарубіжний досвід поєднання ефективного державного контролю роботи місцевого самоврядування із процесом децентралізації.

Тема 8. Підходи до розв'язання суперечностей місцевого самоврядування в регіонах

Характеристика вітчизняної моделі місцевого самоврядування відповідно до Європейської хартії місцевого самоврядування. Суперечності впливу місцевого самоврядування на розвиток регіонів та їх моніторинг. Розробка методологічного підходу до визначення рівня впливу органів місцевого самоврядування на регіони. Зарубіжні моделі ефективного управління регіонами та сучасні тенденції їх використання в Україні

Тема 9. Шляхи розвитку самоврядування регіонів в контексті формування засад ефективної представницької влади

Стратегічні аспекти діяльності місцевого самоврядування. Роль та функції керівників органів представницької влади в реалізації регіональної стратегії розвитку. Напрями формування стратегії регіонів. Результативність реалізації стратегії соціально-економічного розвитку регіонів.

Тема 10. Територіальне управління в умовах змін

Зміни на територіальному рівні: сутність, поняття та етапи. Управління ресурсами територій країни в умовах змін (трудовими, фінансовими, інвестиційними, інноваційними тощо). Стратегічний менеджмент у ході проведення змін.

Тема 11. Конкурентоспроможність територій

Регіон як суб'єкт конкурентної боротьби в умовах глобалізації. Чинники забезпечення конкурентоспроможності територій. Конкурентні переваги і їх роль у забезпеченні комплексного розвитку регіону. Системний підхід до формування стратегій регіонального розвитку в контексті забезпечення конкурентоспроможності територій. «Полюси» конкурентоспроможності і їх формування. Роль формальних і неформальних інституцій у підвищенні регіональної конкурентоспроможності. Загальна характеристика системи документів прогнозування та планування регіонального розвитку в Україні. Об'єкти, суб'єкти та мета застосування інструментів управління регіональним розвитком. Класифікація, механізм взаємодії та принципи застосування інструментів управління регіональним розвитком (організаційно-планувальні, інфраструктурні, ресурсні інструменти управління регіональним розвитком). Засади розроблення та реалізації програми підвищення конкурентоспроможності територій. Методологічні підходи до дослідження конкурентоспроможності територій. Факторний аналіз конкурентних переваг та обмежень перспективного розвитку території. Визначення та відбір цілей і завдань підвищення конкурентоспроможності території. Визначення транскордонного співробітництва. Транскордонні кластери, поняття, моделі транскордонних кластерів. Український та зарубіжний досвід щодо розвитку транскордонних кластерних ініціатив і транскордонних кластерів.

Тема 12. Результативність і ефективність державного управління та місцевого самоврядування

Теоретичні засади оцінки результативності та ефективності. Управління якістю як основа ефективного управління територіями. Організаційно-правові засади розробки систем управління якістю ефективного управління територіями. Забезпечення ефективності державного управління та місцевого самоврядування. Алгоритм проектування, розробки та впровадження систем управління якістю в органах місцевого самоврядування та місцевих органах виконавчої влади. Аналіз організаційної структури системи державного управління та місцевого самоврядування. Оцінка виконання функціональних повноважень співробітників органу виконавчої влади. Критерії оцінки результативності діяльності органів державного управління та місцевого самоврядування.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	сем	інд	с.р.		л	п	сем	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
<u>Змістовий модуль 1.</u>												
Розподіл влади між різними рівнями												
Тема 1. Територіальна організація влади в Україні та територіальне управління	12	2		2		8	12	2				10
Тема 2. Державна регіональна політика в Україні	13	2		2		9	13	1				12
Тема 3. Реформування адміністративно-територіального устрою	13	2	2			9	13	1	2			10
Тема 4. Сучасні тенденції та проблеми розвитку регіонів України	12	2	2			8	12	-	2			10
Тема 5. Розвиток сільських територій	13	2		2		9	13	2	2			9
Тема 6. Стратегічні пріоритети модернізації регіональної політики та територіального розвитку в Україні	13	2	2	-		9	13	-				13
Разом за змістовим модулем 1	76	12	6	6		52						
<u>Змістовий модуль 2.</u>												
Підвищення ефективності управління територіями												
Тема 7. Інституціональні засади місцевого самоврядування в Україні	12	2		-	-	10	12	1				11
Тема 8. Підходи до розв'язання суперечностей місцевого самоврядування в регіонах	13	2	2		-	9	13	-				13

Тема 9. Шляхи розвитку самоврядування регіонів в контексті формування засад ефективної представницької влади	12	2		2	-	8	12	1				11
Тема 10. Територіальне управління в умовах змін	12	2		2		8	12	-				12
Тема 11. Конкурентоспроможність територій	12	2	2	2	-	6	12	1	2			9
Тема 12. Результативність і ефективність державного управління та місцевого самоврядування	13	2	2		-	9	13	1	2			10
Разом за змістовим модулем 2	74	12	6	6	-	50						
Разом по дисципліні	150	24	12	12	-	102	150	10	10	-	-	130

5. Теми семінарських занять

Семінарське заняття – це форма навчального заняття, спрямована на закріплення здобувачем теоретичних знань, отриманих як на лекційних заняттях, так і в процесі самостійного вивчення матеріалу, а також під час виконання індивідуальної науково-дослідної роботи.

У процесі проведення семінарського заняття організується дискусія навколо попередньо визначених тем, до яких здобувачі готують тези виступів, а також проблемні питання, відповідь на які має бути знайдена у ході обговорення.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Територіальна організація влади в Україні та територіальне управління	2
2.	Державна регіональна політика в Україні	2
3.	Розвиток сільських територій	2
4.	Шляхи розвитку самоврядування регіонів в контексті формування засад ефективної представницької влади	2
5.	Територіальне управління в умовах змін	2
6.	Конкурентоспроможність територій	2
	Разом	12

6. Теми практичних занять

Практичне заняття – це форма навчального заняття, спрямована на формування вмінь та навичок виконання певних видів економічної роботи, а саме – розрахунків економічних показників, обґрунтування висновків щодо напрямів покращення діяльності підприємства.

У процесі проведення практичного заняття здобувачі самостійно або у малих групах (при попередньому поясненні викладача) вирішують запропоновані завдання різного рівня складності, практичні ситуації чи ділові ігри. Наприкінці заняття з метою виявлення ступеня засвоєння матеріалу викладачем проводиться перевірка роботи, яку виконували здобувачі та підведення підсумків з виставленням відповідної оцінки в залежності від результатів виконаної роботи.

№ з/п	Назва теми	кількість годин
1.	Вирішення практичних завдань щодо аналізу адміністративно-територіального устрою в Україні (тема 3)	2
2.	Аналіз регіональних господарських комплексів України (тема 4)	2
3.	Вирішення практичних завдань щодо моніторингу соціально-економічного розвитку регіонів в Україні (тема 6)	2
4.	визначення джерел наповнення доходної частини місцевих бюджетів в Україні (тема 8)	2
5.	Факторний аналіз конкурентних переваг та обмежень перспективного розвитку території. (тема 11)	2
6.	Вирішення практичних завдань щодо розрахунку показників ефективності системи територіального управління у регіонах України (тема 12)	2
	Разом	12

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		-

8. Самостійна робота

Самостійна робота здобувача відноситься до інформаційно-розвиваючих методів навчання і є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Види самостійної роботи здобувачів за цільовим призначенням:

1. Вивчення нового матеріалу: читання та конспектування літературних джерел інформації; перегляд відеозаписів; прослуховування лекцій магнітних записів; інші види занять.

2. Поглиблене вивчення матеріалу: підготовка до контрольних, практичних, семінарів; виконання типових задач; інші види занять.

3. Вивчення матеріалу з використанням елементів творчості: проведення лабораторних робіт з елементами творчості; розв'язання нестандартних задач; виконання розрахунково-графічних робіт і курсових робіт; участь у ділових іграх і в розборі проблемних ситуацій; складання рефератів, доповідей, інформацій з заданої теми; інші види занять.

4. Вдосконалення теоретичних знань і практичних навичок в умовах виробництва: навчальні практикуми, робота на філіях кафедр; усі види практик.

Метою та завданнями самостійної роботи здобувачів при вивченні курсу «Територіальне управління» є:

- опрацювання та осмислення лекційного матеріалу;
- створення організаційно-методичних засад щодо розвинення у здобувачів мотивації до навчання;
- підготовка на основі самостійного вивчення окремих питань, а також рекомендованої літератури до семінарських занять з
- теоретичних проблем курсу та практичних занять;
- надання можливості здобувачам виконувати контрольні роботи, які відповідають умовно-професійному рівню засвоєння знань, не обмежуючи їх виконанням стандартних завдань;
- підтримання постійного зворотнього зв'язку зі здобувачами у процесі виконання самостійної роботи;
- контроль поточних (рубіжних) знань здобувачів шляхом опитування на семінарських і практичних, індивідуальних заняттях, а також тестування;
- підсумковий контроль у формі іспиту за результатами контролю як у письмовій, так і усній формі.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Територіальна організація влади в Україні та територіальне управління	8
2.	Державна регіональна політика в Україні	8
3.	Реформування адміністративно-територіального устрою	9
4.	Сучасні тенденції та проблеми розвитку регіонів України	6
5.	Розвиток сільських територій	7
6.	Стратегічні пріоритети модернізації регіональної політики та територіального розвитку в Україні	8

7.	Інституціональні засади місцевого самоврядування в Україні	6
8.	Підходи до розв'язання суперечностей місцевого самоврядування в регіонах	6
9.	Шляхи розвитку самоврядування регіонів в контексті формування засад ефективної представницької влади	6
10.	Територіальне управління в умовах змін	8
11.	Конкурентоспроможність територій	9
12.	Результативність і ефективність державного управління та місцевого самоврядування	8
	Разом	95

9. Індивідуальні завдання

Індивідуальне науково-дослідне завдання (далі ІНДЗ) передбачає: систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань із дисципліни та застосування їх при вирішенні конкретних виробничих ситуацій; розвиток навичок самостійної роботи з літературними джерелами та звітністю підприємства.

ІНДЗ з дисципліни «Територіальне управління» видається здобувачу викладачем на початку семестру. ІНДЗ виконується здобувачем самостійно. Здобувач має надати ІНДЗ для перевірки наприкінці семестру, але не пізніше терміну проведення підсумкового модульного контролю. Оцінка за виконання ІНДЗ враховується при виставленні загальної оцінки за дисципліною.

Тематика ІНДЗ має носити проблемний характер. Здобувач має право самостійно обрати тему та зміст роботи з обов'язковим її узгодженням з викладачем. У противному випадку тема має бути запропонована викладачем (варіант тем рефератів наведено нижче).

У процесі виконання ІНДЗ здобувач має опрацювати не менш як п'ять літературних джерел з посиланнями на використання певної інформації з них по тексту роботи. При цьому робота має носити практичну направленість та бути спрямованою на вирішення певної проблеми чи висловлення особистого погляду автору роботи на питання, яке розглядається в роботі.

Індивідуальне завдання складається з: титульної сторінки; змісту; вступу; основної частини; висновку; списку використаної літератури; додатків до індивідуального завдання (при необхідності).

Вступ. Має розкривати актуальність обраної здобувачем теми, її проблематику, мету написання роботи.

Основна частина роботи (може включати декілька підрозділів). Має включати характеристику сучасного стану проблеми, опис нормативної бази, погляд різних авторів на цю проблему, позитивні та негативні наслідки проблеми.

Висновки. Має включати обґрунтовані висновки здобувача щодо досягнення мети роботи, можливо рекомендації щодо вдосконалення діяльності підприємства.

Список літератури. У кінці ІНДЗ надається повний список використаних джерел, який необхідно скласти в певному порядку (законодавчі та нормативні

акти, статистичні довідники, загальна та спеціальна література за алфавітом). Відомості про джерела, які включені до списку необхідно давати згідно з державним стандартом з обов'язковим наведенням праць.

Додатки. У додатки можуть бути включені матеріали, що є копією документів, звітів, або розрахункові таблиці, узагальнюючі схеми чи діаграми. При наявності кількох додатків оформлюється окрема сторінка «ДОДАТКИ», номер якої є останнім, що належить до обсягу ІНДЗ.

Обсяг ІНДЗ повинен становити в друкованому варіанті 25-30 сторінок.

Тематика індивідуальних завдань

1. Сучасні тенденції та проблеми розвитку регіонів України
2. Стратегічні пріоритети модернізації регіональної політики та територіального розвитку в Україні.
3. Інституційне забезпечення конкурентоспроможності територій
4. Іструменти управління регіональним розвитком і конкурентоспроможністю
5. Формування базису та оцінка конкурентоспроможності територій
6. Транскордонне співробітництво як чинник підвищення регіональної конкурентоспроможності
7. Український та зарубіжний досвід щодо розвитку транскордонних кластерних ініціатив і транскордонних кластерів
8. Місцеве самоврядування в територіальній організації влади в Україні: виникнення, становлення, тенденції
9. Закономірності та відносини в управлінні територіальним розвитком
10. Ресурсне забезпечення розвитку місцевого самоврядування
11. Комплексна система забезпечення та підтримки розвитку територіальних громад в Україні
12. Роль місцевого самоврядування в забезпеченні соціально-економічного розвитку територій
13. Інституціональні засади місцевого самоврядування в Україні
14. Підходи до розв'язання суперечностей місцевого самоврядування в регіонах
15. Шляхи розвитку самоврядування регіонів у контексті формування засад ефективної представницької влади
16. Взаємодія регіональних органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні.
17. Взаємодія та взаємовплив регіональної політики та територіального управління в Україні.
18. Проблеми визначення ефективності територіального управління в Україні.
19. Пріоритети структурної регіональної економічної політики в Україні
20. Співвідношення централізації та децентралізації в територіальному управлінні
21. Технології управління регіональним розвитком в сучасних умовах

22. Адміністративно-територіальний устрій України: сучасний стан та перспективи
23. Поняття та суть адміністративно-територіальної одиниці: складові елементи та їх взаємодія *(на конкретних прикладах)*
24. Моделі територіальної організація влади: сучасний стан та підходи до реформування
25. Шляхи та підходи до вдосконалення адміністративно-територіального устрою України на сучасному етапі
26. Реформи адміністративно-територіального устрою в окремих зарубіжних країнах
27. Аналіз пріоритетів розвитку окремих регіонів за визначеними критеріями
28. Пріоритети розвитку окремих адміністративно-територіальних одиниць України
29. Критерії визначення та оцінювання пріоритетів розвитку регіонів
30. Наднаціональна регіональна політика ЄС. Пріоритети та завдання регіональної політики ЄС
31. Аналіз правових засад формування та реалізації державної регіональної політики в країнах ЄС, США та Канаді
32. Порівняльний аналіз державних регіональних політик в Україні та зарубіжних країнах
33. Досвід розвитку економічно проблемних територій у Євросоюзі та США: можливості застосування в Україні
34. Проблеми та перспективи розвитку транскордонного співробітництва в Україні
35. Визначення проблем розвитку євро регіонів в Україні та шляхів їх вирішення
36. Розвиток концепцій місцевого самоврядування у працях вітчизняних дослідників
37. Територіальна громада як носій права на місцеве самоврядування *(на конкретних прикладах)*
38. Форми прямої (безпосередньої) демократії *(на конкретних прикладах)*
39. Статути територіальних громад *(на конкретних прикладах)*
40. Результативність реалізації стратегії соціально-економічного розвитку регіонів

10. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни використовуються наступні методи навчання:

1). Група методів за джерелом інформації і сприйняття навчальної інформації – **словені** (лекція, семінари, бесіда, розповідь); **наочні** – (ілюстрація, демонстрація, презентація), **практичні** (збір інформації, її економічна обробка, розрахунки, графічно-схематичне зображення інформації).

Лекція - логічно вивершений, науково обґрунтований і систематизований виклад певного наукового або науково-методичного питання, ілюстрований, за необхідності, засобами наочності та демонстрацією дослідів. Лекція є однією з основних організаційних форм навчальних занять і, водночас, методів навчання.

Лекція із застосуванням ігрових методів - застосовуються методи мозкової атаки, методи конкретних ситуацій та інші, коли здобувачі самі формулюють проблему, і самі намагаються її вирішити.

Семінари - форма навчального заняття, при якій викладач організує дискусію навколо попередньо визначених тем, до яких здобувачі готують тези виступів на підставі індивідуально виконаних завдань. Семінарські заняття можуть проводитися у формі бесіди, рецензування та обговорення рефератів і доповідей, дискусій тощо.

Практичні заняття - форма навчального заняття, на якому викладач організує детальний розгляд здобувачами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння та навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання здобувачем відповідно до сформульованих завдань.

Індивідуальне заняття - форма навчального заняття, що проводиться з окремими здобувачами з метою підвищення рівня їх підготовки та розкриття індивідуальних творчих здібностей.

Рольові ігри (інсценізація) – форма активізації здобувачів, за якої вони задіяні в процесі інсценізації певної виробничої ситуації у ролі безпосередніх учасників подій.

Консультація - форма навчального заняття, при якій здобувач отримує відповіді від викладача на конкретні запитання або пояснення певних теоретичних положень чи аспектів їх практичного застосування (проводяться протягом семестру – поточні консультації, семестрові та екзаменаційні).

2). Група методів за логікою передачі і сприйняття навчального матеріалу: **індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні;**

3). Група методів за ступенем самостійного мислення при засвоєнні знань – **репродуктивні та продуктивні** (дослідницькі, пошукові, частково-пошукові);

4). Група методів за ступенем управління навчальним процесом: навчання під керівництвом викладача, самостійна робота здобувача з навчальною та науковою літературою, текстами лекцій, підготовка до семінарських і практичних занять, робота з комп'ютером, виконання письмових завдань.

11. Методи контролю

Система оцінювання результатів успішності засвоєння знань, вмінь, комунікацій, автономності та відповідальності здобувачів включає поточний, модульний (відповідно визначеному змістовому модулю), та підсумковий/семестровий контроль результатів навчання.

Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних, семінарських занять і оцінюється сумою набраних балів.

Поточний контроль знань здобувачів здійснюється за двома напрямками:

I – контроль систематичності та активності роботи на семінарських та практичних заняттях;

II – контроль за виконанням завдань для самостійного опрацювання.

Поточний контроль здійснюється у формі: *усне опитування; фронтальне опитування; індивідуальне опитування; письмові контрольні роботи; тестування.*

Модульний контроль проводиться з урахуванням поточного контролю за відповідний змістовий модуль і має на меті інтегровану оцінку результатів навчання здобувача після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля.

Підсумковий/Семестровий контроль проводиться у формі іспиту у терміни, передбачені графіком навчального процесу.

Семестровий екзаме́н – форма оцінки підсумкового засвоєння здобувачами теоретичного та практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни, що проводиться як контрольний захід. Завданням екзаме́ну є перевірка розуміння здобувачем програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо. В умовах реалізації компетентнісного підходу екзаме́н оцінює рівень засвоєння здобувачем компетентностей, що передбачені кваліфікаційними вимогами.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Екзаме́н

Поточне тестування та самостійна робота													Підсумковий екзаме́н	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12		40	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5			

Теми змістовного модуля 1 – T1-T6. Теми змістовного модуля 2 – T7-T12.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
66-74	D	задовільно	
60-65	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Гуторова О.О. Територіальне управління: навч. посіб. / О.О. Гуторова. – Х.: Харк. нац. аграр. ун-т. – Х.: ХНАУ, 2017. – 261 с.
2. Гуторова О.О. Територіальне управління. Методичні вказівки до практичних, семінарських занять і самостійної роботи для здобувачів другого (магістерського) рівня підготовки спеціальності 074 (281) «Публічне управління та адміністрування» / О.О. Гуторова.- Харк. нац. аграр. ун-т. – Х.: ХНАУ, 2017.- 45 с.
3. Гуторова О.О. Територіальне управління. Тестові завдання для перевірки рівня засвоєння знань здобувачів другого (магістерського) рівня підготовки спеціальності 074 (281) «Публічне управління та адміністрування» / О.О. Гуторова. - Харк. нац. аграр. ун-т. – Х.: ХНАУ, 2017.- 52 с.
4. Гуторова О.О. Територіальне управління. Методичні вказівки та рекомендації до виконання курсової роботи. Для здобувачів другого (магістерського) рівня спеціальності 074 (281) «Публічне управління та адміністрування» / О.О. Гуторова. - Харк. нац. аграр. ун-т. – Х.: ХНАУ, 2017.- 29 с.

14. Рекомендована література

1. Борденюк В. І. Місцеве самоврядування та державне управління: конституційно-правові основи співвідношення та взаємодії : монографія / В. І. Борденюк. – К. : Парламентське вид-во, 2007. – 540 с.
1. Конкурентоспроможність територій : практ. посіб. / А. Ткачук, В. Толкованов, С. Маяковський та ін. – К. : Легальний статус, 2011. – 252 с.
2. Кучабський О. І. Територіальне управління в Україні в умовах реформ : навч. посіб. / О. І. Кучабський. – К. : Астролябія, 2010. – 304 с.
3. Мамонова В. В. Методологія управління територіальним розвитком : монографія / В. В. Мамонова. – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ "Магістр", 2006. – 196 с.
4. Територіальна організація влади в Україні : навч.-метод. посібн. / упор. С. В. Зозуля; Черніг. центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних установ і організацій. – Чернігів : ЦППК, 2009. – 68 с.
6. Регіональна політика України: інституційно-правове забезпечення: збірник офіційних документів / Ред. З.С.Варналій. – К.:Нац. ін-т стратегічних досліджень, 2004. – 521 с. – (Регіональний розвиток ; вип.6). – ISBN 966-554-076-9.
7. Брикова І.В. Репозиціонування національних регіонів в системі глобальних конкурентних відносин / І. В. Брикова [Електронний ресурс]. – Режим доступу – http://www.kneu.kiev.ua/data/upload/publication/main/ua/124/nac_regioni.doc
8. Беленький П. Ю. Інфраструктурне забезпечення конкурентної економіки регіонів (методологія і механізми) / П. Ю. Беленький, О. Л. Вальдрат, Н. І. Гомольська, У. Я. Грудзевич та ін. / Наук. ред. д. е. н., проф. П. Ю. Беленький. – Львів : НАН України. Ін-т регіональних досліджень, 2002. – 308 с.

9. Варналій З. С. Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів України в умовах глобалізації / З. С. Варналій // Економіка : проблеми теорії та практики : [збнауц. праць; вип. 229; в 4 т.; Т. III]. – Дніпропетровськ : ДНУ, 2007. – С. 667–679.
10. Гуторова О.О. Територіальне управління: навч. посіб. / О.О. Гуторова. – Х.: Харк. аграр. ун-т. – Х.: ХНАУ, 2017. – 261 с.
11. Стеченко Д. М. Розміщення продуктивних сил і регіоналістики : [навч.посібник] / Дмитро Миколайович Стеченко – К. : Вікар, 2001. – 377 с.
12. Долішній М. І., Злупко С. М., Вовканич С.Й. Регіональна політика та механізми її реалізації / за ред. М. І. Долішнього. – К. : Наукова думка, 2004. – 443 с
13. Біла С. Інституційні засади державного регулювання розвитку депресивних територій / С. Біла // Аналітична записка відділу стратегій управління регіональним розвитком Національного інституту стратегічних досліджень, липень 2009. [Електронний ресурс].– Режим доступу – <http://www.niss.gov.ua/Monitor/june2009/9.htm>
14. Бакушевич І. Маркетингові стратегії формування конкурентоздатних територій: кластерний підхід / Іванна Бакушевич, С. // Шляхи впровадження інноваційно-інвестиційної моделі розвитку в українських містах / За загальною ред. О. І. Соскіна. –К. : Вид-во «Інститут трансформації суспільства», 2008. – 64 с. ISBN 978-966-8534-07-2.
15. Регіональна політика : методологія, методика, практика / НАН України. Ін-т регіональних досліджень. Відпов. ред. акад. НАН України М. І. Долішній. – Львів, 2001. – 720 с.
16. Бакуменко В. Д. Державне управління : навч. посібн. / В. Д. Бакуменко, Д. І. Дзвінчук, О. С. Поважний. – Івано-Франківськ : Місто НВ, 2011. – 536 с.
17. Коротич О. Б. Державне управління регіональним розвитком України : монографія / О. Б. Коротич. – Х. : Вид-во ХарРІ НАДУ "Магістр", 2006. – 220 с.

Ресурси мережі Internet

1. Концепція реформування публічної адміністрації в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.pravo.org.ua/files/administr.doc>.
2. Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.portal.rada.gov.ua>.
3. Офіційний сайт Державного агентства України з інвестицій та розвитку. – Режим доступу : <http://in.ukrproject.gov.ua/>.
4. Офіційний сайт Державної служби статистики України. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
5. Офіційний сайт Національного агентства України з питань державної служби. – Режим доступу : <http://www.nads.gov.ua/control/uk/index>.
6. Офіційний сайт Управління Голодержслужби України в Харківській області. – Режим доступу : <http://nads.gov.ua/sub/harkivska>.
7. Словник з регіональної політики // Офіційний сайт Інституту регіональних та євроінтеграційних досліджень "ЄвроРегіо Україна". – Режим доступу : <http://www.eru.org.ua/sndex.php?page=883>.